

Gmina Tyczyn

Nr 15 (410)
5.08. - 25.08.2007

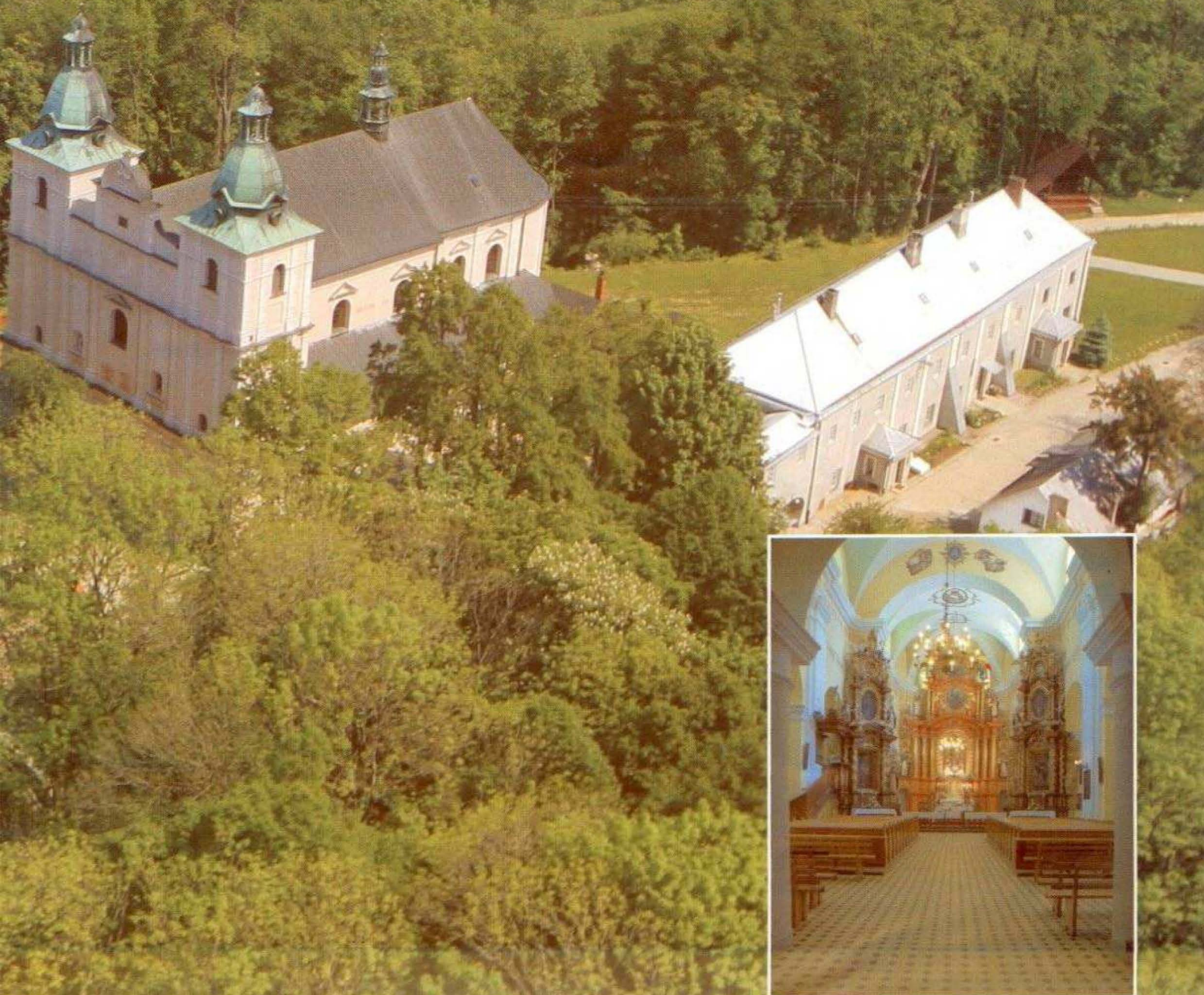
Cena 1,00 zł

GŁOS TYCZYNA

PISMO SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Biała Borek Stary Budziwój Hermanowa Kielnarowa Matysówka Tyczyn

Sanktuarium Matki Boskiej Boreckiej

Sanktuarium Matki Boskiej Boreckiej

Literatura dotycząca bogatego programu ikonograficznego ołtarzy w kościele pw. Wniebowzięcia NMP w Borku Starym jest już dosyć obszerna. Parokrotnie zwracano też uwagę na podobieństwa stylistyczne ołtarzy boreckiego sanktuarium i kolegiaty pw. Przemienienia Pańskiego w Brzozowie. Temu i innym zagadnieniom formalnym chciałabym poświęcić niniejszy artykuł.

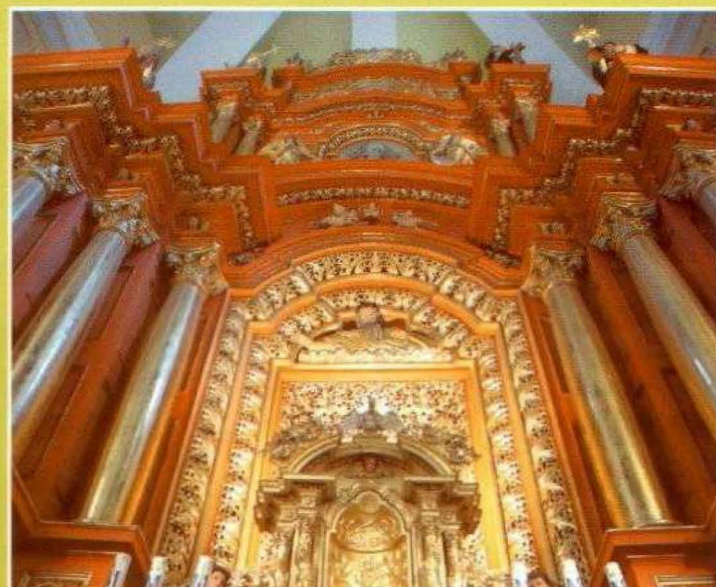
Ołtarz główny w kościele klasztornym oo. dominikanów w Borku Starym, poświęcony Matce Bożej, tworzy nierozdzielalną całość z dwoma ołtarzami bocznymi - ustawionymi przy wejściu do prezbiterium (północny pw. św. Józefa i południowy pw. św. Wincentego Ferreriusza). Wszystkie trzy ufundował na początku XVIII stulecia Józef Zaręba Skrzyński, hojny dobroczyńca całego konwentu. Potwierdza to obszerna inskrypcja umieszczona na zachowanym do naszych czasów portrecie mecenasa, informująca ponadto o jego

Cudowny obraz Matki Boskiej Boreckiej w ołtarzu głównym

Ołtarz główny

Obraz otoczony jest niezwykle szeroką ramą, wypełnioną gęstą wicią ażurowego, złożonego akantu; akant to dekoracyjny barokowy ornament symbolizujący słodycz i łagodność.

Anielskie głowy w zwieńczeniu kolumn

statusie społecznym i piastowanych urzędach: *Józef na Skrzynnym wielkim Zaręba Skrzyński, podczaszy koronny, starosta Dołżański, dziedzic na kluczu Harcińskim - Kommendant Pancerney chorągwi, fundator trzech Ołtarzy - Wielkiego i dwóch obocznych, przeżywszy 95 lat, przeniósł się do Wieczności dnia 19 listopada 1763 roku i tu odpoczywa.* W literaturze przedmiotu przyjęło się stwierdzenie, że wszystkie trzy ołtarze zamówione zostały w Gdańsku. Bezspornie, kontakty z tym nadbałtyckim ośrodkiem były wtedy dość ożywione - w archiwum klasztornym zachowały się np.

Sanktuarium Matki Boskiej Boreckiej

Ciąg dalszy ze strony 2

wzmianki o zamawianiu płyt graficznych do odbijania obrazków Matki Boskiej Boreckiej, czemu sprzyjał rozwijający się kult cudownego obrazu. Jeśli teza o gdańskim rodowodzie ołtarzy jest prawdziwa, mogły one zostać dostarczone do Borku drogą rzeczną, niewielki odcinek pokonując łądem. W czasach, kiedy transport wodny miał dużą przewagę nad lądowym, bo był szybszy i tańszy, gotowy materiał płynąłby Wisłą, Sanem, i dalej zapewne Wisłokiem, który był splawny w swoim dolnym biegu. Borek Stary nie byłby tu przypadkiem odosobnionym: o Czesław Bogdalski podaje, że w I połowie XVII w. na potrzeby budowy kościoła i klasztoru bernardynów w Leżajsku od Wisły splawiano galarami wszelkie materiały potrzebne do budowy. Drogą wodną dostarczono

Cudowny obraz zasłonięty jest płótnem przedstawiającym Matkę Bożą Różanicową, która podaje różaniec kłęczącym u jej stóp św. Dominikowi i św. Katarzynie ze Sieny

też zapewne dębowe ławy, które dla kościoła w Kańczudze zamówił w Gdańsku wojewoda krakowski Michał Lubomirski (ok. 1670). Zdarzało się również, że na nasze tereny sprowadzano artystów z Gdańska, by na miejscu wykonywali zleczone prace. Wynikiem takiej współpracy są np. XVIII-wieczne polichromie w kościołach i w bożnicy w Ulanowie. Na stropie tamtejszego barokowego kościoła parafialnego pw. św. Jana Chrzyciela i św. Barbary znajduje się m.in. kopia słynnego „Sądu Ostatecznego” Hansa Memlinga, która wyszła spod pędzla przybyłych

malarzy. Ciekawe jest, jak długo Gdańsk pozostawał ośrodkiem inspirującym tutejszych artystów i ich zleceńodawców. O. Witold H. Gral, monografista parafii Łowce, podaje że na początku XX w. tamtejszy proboszcz ks. Jan Kudła sprowadził z Kańczugi rzeźbiarzy, wysłał ich do Gdańska (a może nawet sam z nimi pojechał), by na miejscu wzięli namiary na ławki kolatorskie, które skopiowali z któregoś z gdańskich kościołów. Wykonali też kopie wspomnianych ław gdańskich.

Kiedy zamówione w Gdańsku ołtarze znalazły się na miejscu w Borku Starym, możemy się jedynie domyślać. W klasztornych księgach rachunkowych z maja 1717 r. znajduje się informacja dotycząca rusztowania do wielkiego ołtarza, jakie miał wykonać snycerz z Brzozowa. Do wykończenia i ustawienia ołtarzy zatrudniono rzemieślników z okolic Rzeszowa. Byli to: snycerz Jan z Tyczyna, malarz Stefan Złotochowicz z Tyczyna (zapewne autor obrazu św. Walentego w zwieńczeniu ołtarza bocznego południowego), malarz Stanisław Buczkowski, snycerz Pomarański z Przeworska (autor ram), malarz Antoni (autor kilku obrazów do ołtarza głównego) oraz pozłotnik Michał Nowosielecki z Sanoczka. Jaki był zakres prac wykończeniowych? Czy zatrudnieni rzemieślnicy mogli tu „przemycić” jakieś lokalne rozwiązania stylistyczne, czy też pracowali według z góry narzuconych wzorów? Wiadomo, że snycerzowi płacono za pracę przy ołtarzu głównym jeszcze w roku 1725 oraz na początku następnego, a jego wyzłocenie zajęło malarzowi kolejne trzy lata. Interesujący nas ołtarz został ostatecznie wykończony w 1729 roku (konsekrowany w 1736 r.), stając się godną oprawą dla słynącego cudami obrazu Matki Boskiej Boreckiej. Użycie do wykonania polichromii drogiego w tamtych czasach czerwonego pigmentu, zwróciło uwagę zespołu konserwatorskiego pod kierownictwem Sabiny Kozłowskiej z Krakowa (1982-1983). Odkryto go pod warstwami późniejszych przemalowań, a następnie odtworzono. Przypuszcza się, że pierwotnie skrzynia ołtarzowa posiadała delikatne „żyłkowanie” imitujące czerwony marmur, albo pokrywała ją cienka warstwa laserunkowej czerwieni, zniszczona podczas późniejszych konserwacji.

Nieco wcześniejszy od boreckiego ołtarz główny w kolegiacie w Brzozowie konsekrowany był w 1688 r. (wraz z kościołem), ale w całości wystawiono

go kilkanaście lat później, w 1701 r. Formalnie łączy się on ze środowiskiem krakowskim, które w XVII stuleciu silnie oddziaływało na mniejsze ośrodki. Już od początku wieku powstawały tam monumentalne ołtarze kolumnowe (najpierw płaskie, o strukturze trójpolowej), ze stopniowo zwiększaną ilością kolumn i komplikowaniem ich ustawienia - dla uzyskania wrażenia głębi, wydobycia różnicy płaszczyzn. Typ ołtarzy kolumnowych rozpowsechnił się szeroko m.in. za sprawą kamieniolarzy czarnego marmuru w Dębniku k. Czernej. Dla kościoła cystersów w dalekiej Oliwie zrealizowano ołtarz z aż czternastoma kolumnami (1688). Badacze podkreślają fakt inspirującej roli architektury fasad kościelnych w stosunku do kolumnowych ołtarzy, za przykład podając rzymską fasadę kościoła św. Vincenzo ed Anastasio (dzieło Martino Lungi 1605-1657), jedno z pierwszych rozwiązań wykorzystujących efekty scenograficzne. Tam wprowadzono kolumny nie występują do przodu jak w Borku Starym lecz cofają się w głąb, nie mniej jednak mamy do czynienia z podobnym myśleniem.

W Krakowie w XVII w. działały dwa znaczące warsztaty snycersko-rzeźbiarskie: pierwszy należał do Jerzego Hankusza, drugi - do Baltazara Kuncza. Jak dowodzi Beata Chylińska-Stańczak, pod ich bezpośrednim wpływem, jak i za sprawą oddziaływań XVII-wiecznego warsztatu w Leżajsku, rozwinął się ośrodek krośnieński, i to właśnie z nim wiązać należy ołtarze w kolegiacie brzozowskiej, naśladowane potem przez realizacje rozsiane po całej diecezji. Co zaś tyczy się ołtarza w Borku - jego forma może w sposób bezpośredni wynikać z faktu krążenia tych samych motywów w obrębie jednej wspólnoty zakonnej. Powstały niezależnie od Brzozowa ołtarz w kaplicy Matki Bożej Gidelskiej w kościele oo. dominikanów w Gidlach (1651) też wykorzystuje efekty scenograficzne i niewykluczone, że stał się wzorem dla ołtarzy w takich ośrodkach dominikańskich jak Borek Stary, Tarnobrzeg czy Padew.

Ze względu na liczne podobieństwa formalne ołtarz główny w sanktuarium w Borku Starym można porównać z ołtarzem brzozowskim. Ten drugi należy do jednego z pierwszych tego rodzaju ołtarzy na terenie diecezji przemyskiej oraz do wiodących pod względem skali wyko-

Ciąg dalszy na stronie 4

Sanktuarium Matki Boskiej Boreckiej

Ciąg dalszy ze strony 3

nia. To jednokondygnacyjny ołtarz wyróżniający się wysokim cokolem, zwieńczeniem ujętym pilastrami, oraz arkadą retabulum, która przebija belkowanie. Ołtarz sięga pod sklepienie, a za sprawą uskokowego ustawienia trzech par kolumn harmonijnie wpisuje się w przestrzeń prezbiterium. Takie rozwiązanie tworzy wrażenie głębi, efekt prawdziwie scenograficzny, kierując nasz wzrok ku absydzie.

Analogiczne rozwiązanie doskonale spełniło zamysł autora programu treściowego ołtarza głównego i całej świątyni boreckiej, koncentrując uwagę wchodzącego na cudownym wizerunku. W Borku Starym także pojawia się wysoki 2-stopniowy cokół (z bocznymi bramkami umożliwiającymi procesje wokół obrazu), a trzy spiętrzone kondygnacje (czy też może jedna kondygnacja z rozbudowanym, 2-poziomowym zwieńczeniem) flankowane są odpowiednio trzema - dwoma - jedną parą kolumn na cokołach, rozmieszczonymi uskokowo. Poza tym rozbudowana rama stanowiąca obramienie obrazu Matki Boskiej niejako „przelamuje” gzyms, a w jej zwieńczeniu (zwieńczeniu retabulum) znajduje się popiersie Boga Ojca w arkadzie. Ostatni z motywów, dość częsty w wielu ołtarzach diecezji przemyskiej (Haczów, fara w Krośnie, Brzozów, pobliski Tyczyn, Dynów, Lutcza, Bliźne, Brzeziny, Grabownica Starzeńska, Wólka Niedźwiecka, Książnice Wielkie, Kobylany), uważany jest za motyw zdobniczy dość charakterystyczny dla ośrodka krośnieńskiego. Nasz ołtarz łączy z brzozowskim także obecność ogromnej

ilości motywów roślinnych, przede wszystkim finezyjnie opracowanego suchego akantu, który w Borku Starym wypełnia dosłownie wszystkie wolne przestrzenie (obramienia obrazów, płyciny) a dodatkowo tworzy ażurowe „uszy” ujmujące skrzynię ołtarza.

Na terenie ziemi przemyskiej i sanockiej podobnych ołtarzy kolumnowych jak w Brzozowie czy Borku Starym, wykorzystujących efekty scenograficzne, jest wiele. Powstały one nieco wcześniej lub równoległe z ołtarzem boreckim. Wymieńmy kilka najciekawszych realizacji: ołtarz główny z kościoła parafialnego w Haczowie, ołtarz główny w kościele parafialnym w Padwi pod Tarnobrzegiem (z wyłączeniem XIX-w. zwieńczenia), ołtarz główny z kościoła oo. dominikanów w Tarnobrzegu (kościół z lat 1693-1706), ołtarze św. Józefa i Matki Bożej Loretańskiej (ok. 1699) w farze krośnieńskiej; ołtarze główne w kościele parafialnym w Lutczy (koniec XVII wieku) czy w miejscowości Królik Polski (1771).

Omawiając wyposażenie sanktuarium, nie sposób nie wspomnieć dwóch pozostałych, 3-kondygnacyjnych ołtarzy „gdańskich”. Choć na pierwszy rzut oka wydają się być identyczne, to nie są one stylistycznie jednorodne: północny powstał mniej więcej w tym samym czasie co ołtarz główny, natomiast południowy datuje się na połowę XVIII w. Podczas gdy w dwóch wcześniejszych realizacjach masywne, hieratyczne figury świętych dominikańskich zdają się być dziełem jednego autora, to cztery ekspresyjne postaci zdobiące dolne kondygnacje ołtarza pw.

św. Wincentego wyszły prawdopodobnie z kręgu Thomasa Huttera (1696-1745), od lat 30. XVIII w. związanego z Jarosławiem.

W sanktuarium w Borku Starym, oprócz trzech omówionych już ołtarzy, znajdują się cztery inne, ustawione parami: po stronie północnej prezbiterium, ołtarz w kaplicy św. Krzyża, obok prezbiterium ołtarz św. Dominika a w nawie ołtarz Serca Jezusowego. W sumie do dnia dzisiejszego zachowało się siedem ołtarzy, podczas gdy w spisie inwentarza kościelnego i klasztorowego sporządzonym przez przeora o. Justyna Jakielskiego w maju 1738 r., wyszczególnionych jest aż dwanaście ołtarzy bocznych. Wcześniejsze zapisy w książkach rachunkowych dowodzą ponadto, że zanim ukończono budowę nowego muranego kościoła (może już ok. 1721), do starej świątyni sprawiano ołtarze, obrazy, a także remontowano. Jest wiele przesłanek by sądzić, że część obecnego wyposażenia sanktuarium (w tym cztery ołtarze boczne) jest wcześniejsza i pochodzi z kościoła św. Krzyża, np. ambona z 2 połowy XVII w. W latach 2003-2004 gruntownej konserwacji poddany został ołtarz św. Dominika (Magdalena Frączek i Sabina Figurniak). W trakcie przeprowadzonych badań okazało się, że należał on do pierwszych elementów wyposażenia nowo wybudowanego kościoła, a odnalezione ślady czarnej polichromii pozwalają na wysunięcie hipotezy o XVII-wiecznym rodowodzie ołtarza. Burzliwe dzieje sanktuarium sprawiły, że na przestrzeni wieków przeszedł on kilka znaczących przeróbek.

Ciąg dalszy na stronie 19

Program uroczystości odpustowych

w Sanktuarium Matki Bożej w Borku Starym

5 - 12 sierpnia 2007

nowenna przed Uroczystością Odpustową - msze święte o godz. 18.00 (w niedziele o godz. 15.00) w kościele przy Figurze Matki Bożej Zaśniętej

13 sierpnia 2007 (poniedziałek)

godz. 18.00 - Msza św. i Nabożeństwo Fatimskie

14 sierpnia 2007 (wtorek)

* godz. 17.00 - Uroczyste przeniesienie figury Matki Bożej Zaśniętej z kaplicy św. Anny

**Msza św. pod przewodnictwem
ks. Biskupa Mariana Rojka
z Przemysła**

* godz. 22.00 - Fatimski Różaniec Pokutny
* godz. 23.00 - czuwanie modlitewne młodzieży
* godz. 24.00 - Pasterka Maryjna

15 sierpnia 2007 (środa)

Msze św. o godz. 7.00, 9.00, 11.00, 15.00, 18.00 - kazania głosi **O. Mikołaj Durzyński OP**

Z pielgrzymką na Górę Różańcową

Każdego roku w sierpniu, Jasna Góra Różańcowa w Borku Starym staje się miejscem szczególnego pielgrzymowania wiernych. Dla mieszkańców regionu obecność na tzw. „pogrzebie Matki Bożej” w dniu 14 sierpnia i dzień później na odpuszcie ku czci Wniebowziętej jest czymś tak normalnym jak obecność na jakiegokolwiek uroczystości kogoś z najbliższej rodziny. Całe pokolenia mieszkańców tej ziej-

ją w Jej opiekę swoje dzieci. Tutaj, w tym „Domu Matki” młodzi ludzie chętnie zawierają sakrament małżeństwa. Tutaj przychodzą ludzie chorzy i z wielką nadzieją proszą o łaskę zdrowia. W tym miejscu stają także i ci, którzy przez całe lata przychodzili regularnie, a dziś wiek i zdrowie nie pozwalają im na częste przebywanie; dlatego zdani na łaskę bliskich, korzystając z ich pomocy, chcą także popatrzeć

Figura Matki Bożej Zasniętej w kaplicy św. Anny (2006)

w oczy Matki w Jej Cudownym Obrazie i powiedzieć Jej o swoich bólach i strapieniach. Tutaj także jest wielka grupa okolicznych mieszkańców, którzy codzienną obecnością na Mszy św. i modlitwie różańcowej umacniają swoje życie duchowe, wyprasza wiele łask dla siebie i bliskich.

Po wzgórzach otaczających Sanktuarium wiele osób wędruje z różańcem w rękę

Po wzgórzach otaczających Sanktuarium wiele osób wędruje z różańcem w rękę

mi uczyły się maryjnej pobożności wpatrując się w postawę rodziców, którzy do Sanktuarium w Borku Starym z wielką wiarą pielgrzymowali. Od dziesięcioleci - jak wspominają przychodzący tutaj pielgrzymi - gdy zbliżał się odpust w Borku Starym, nikt w domu nie pytał czy trzeba tam iść, bo wszyscy odkładali prace na roli i z potrzeby serca chcieli stanąć w tym dniu przy swojej Ukochanej Matce, by wspólnie Jej wyspiewać:

*Panno Święta z Jasnej Góry,
Matko ludu Tyś jedyna,
coś na tron Borek obrała,
by nam zjednać łaskę Syna.
O serc Królowo, Niepokalana,
o króluj sercom po wszystkiek czas,
ucz nas miłości, zbliżaj do Pana
i nie opuszczaj przegniły nas!*

Dziś możemy powiedzieć, że Sanktuarium Matki Bożej Różańcowej w Borku Starym przeżywa swój renesans.

Tak jak kiedyś, przybywa tutaj wiele rodzin. Matki i ojcowie dają tutaj swoim dzieciom przykład wiary i modlitwy. Tutaj klęczą ze swoimi dziećmi i wpatrując się w Cudowny Obraz Matki Bożej odda-

Pogrzeb Matki Bożej (2006)

Sanktuarium wiele osób wędruje z różańcem w rękę, by zatrzymując się przy kolejnych kapliczkach na Drózkach Różańcowych swoją modlitwą obejmować wiele spraw osobistych i swoich rodzin.

Zmieniły się w ostatnich latach formy pielgrzymowania. Coraz mniej jest zorganizowanych parafialnych grup pieszych pielgrzymek - chociaż i te nie są jeszcze rzadkością w dniach sierpniowego

Podobnie jak w latach poprzednich, tak i dziś serdecznie zapraszamy WSZYSTKICH do uczestniczenia w uroczystościach odpustowych na Jasnej Górze Różańcowej w Borku Starym.

*O. Roman Bakalarz OP
przeor klasztoru wraz z całą wspólnotą
dominikanów w Borku Starym*

Zanim podejmiesz decyzję

Pomimo, iż mieszkańcy Białej w 2004 r. wyrazili zdecydowaną wolę pozostania w gminie Tyczyn, przeciwnicy włącznie z Prezydentem Rzeszowa Panem Tadeuszem Ferencem nie złożyli broni, nie uszanowali wyników konsultacji i rozpoczęli nową kampanię za połączeniem z Rzeszowem. W ciągu 640-letniej pisanej historii tej ziemi, Biała ukształtowała własną tożsamość i tradycję, z Tyczynem jest związana wieloma historycznymi i ekonomicznymi więziami. Nie należy o tym zapominać dyskutując i decydując o przyszłości. Biała, z racji położenia, jest w Gminie Tyczyn traktowana priorytetowo, posiada pełną infrastrukturę komunalną. W ostatnich latach wieś została telefonizowana, skanalizowana, zbudowano salę gimnastyczną przy Szkole Podstawowej, wyremontowano szkołę, przeprowadzamy aktualnie drugi, kolejny już remont Domu

Biała, Budziwój, Tyczyn

Budowa wałów przeciwpowodziowych

Budowa wałów należy do zadań priorytetowych Gminy. W początkowym okresie poprzedniej kadencji zdołaliśmy porozumieć się z miastem Rzeszowem w sprawie zmiany negatywnego stanowiska dotyczącego obwałowania Strugu oraz odbyliśmy niezbędnie spotkania z Urzędem Marszałkowskim i Podkarpackim Zarządem Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie, zmierzające do przekonania wyżej wymienionych instytucji do inwestycji.

Wraz ze zmianą przepisów dotyczących planowania przestrzennego i procedury przygotowania dokumentacji budowy, pismem z dnia 20 września 2004 r. do właścicieli działek położonych w obrębie budowy wałów, **uruchomiliśmy postępowanie w sprawie ustalenia lokalizacji inwestycji celu publicznego polegającej na: przebudowie koryta rzeki Strug wraz z odcinkami budowy wałów na terenie miejscowości Biała, Tyczyn i Budziwój.**

Po uciążliwym i pracochłonnym procesie postępowania administracyjnego, m.in. wskutek odwołań mieszkańców, 12 października 2006 r. wydaliśmy decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego o treści jak wyżej, z wniosku Podkarpackiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie.

Ludowego, wybudowaliśmy wiele kilometrów nowych dróg, wyposażyliśmy jednostkę OSP w nowe wozy bojowe.

Dobrodziejstwa te wieś uzyskała wcześniej niż część Białej położona w granicach miasta Rzeszowa. Szkoła w Białej nie ma sobie równej w Rzeszowie, jest szkołą bezpieczną i dobrze wyposażoną w pomoce naukowe. Miasto przestało być już także symbolem awansu. Obecnie awans to mieszkać w środowisku podmiejskim, wiejskim, we własnym domku otoczonym zielenią własnej działki. My na te potrzeby zareagowaliśmy, zmieniając plany zagospodarowania przestrzennego, wydając dziesiątki, a nawet setki decyzji o warunkach zabudowy.

Biała posiada obecnie swoich reprezentantów (radnych) w Radzie Miejskiej w Tyczynie, współdecydując o przeznaczeniu środków finansowych.

Rada Soleccka ma do dyspozycji 20% dochodów z podatków od osób fizycznych i samodzielnie decyduje o ich wydatkowaniu. Z chwilą przejścia do miasta Rzeszowa wprowadzanie swoich przedstawicieli do Rady Miasta będzie mało realne, nie będzie także samorządu w postaci Rady Solecckiej.

Należy liczyć się ze wzrostem podatków, które w Rzeszowie są wyższe, trudniejszy jest dostęp do Urzędu Miasta, mieszkańcy będą musieli ponieść koszty zmiany umów. Część Białej (50%) należy do parafii Tyczyn, z tej części do Tyczyna (kościół, sklepów, szkoły, urzędu, lekarza) można dotrzeć pieszo w ciągu 15 minut.

Z miejscowości traktowanej priorytetowo stanie się peryferiami miasta Rzeszowa. O wątpliwych korzyściach należy porozmawiać wcześniej ze zwykłymi mieszkańcami Słociny i Załęża. Warto to uczynić zanim podejmiemy nierozważną decyzję, gdyż powrót nie będzie możliwy.

Kazimierz Szczepański
Burmistrz

Biała Remont chodnika

Opracowano projekt techniczny na wykonanie remontu chodnika przy drodze wojewódzkiej nr 878 Rzeszów-Dylągówka na odcinku od granicy miasta Rzeszów z Białą do przystanku głównego w Białej. Na powyższe zadanie ogłoszono i przeprowadzono przetarg nieograniczony na wykonanie zadania.

Zadanie realizowane jest przez Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie, przy udziale Gminy Tyczyn, na kwotę 85.148 zł.

Termin zakończenia przed 30 września br. Ponadto Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich ogłosił przetarg na wykonanie remontu chodnika - odcinka od przystanku głównego w kierunku Tyczyna - 500 mb. Termin realizacji zadania również 30 września br.

Stanisław Frączek

Pragnę nadmienić, że okoliczności są wyjątkowo sprzyjające, gdyż Rząd zmierza do przyjęcia realizacji **Programu Ochrony Przed Powodzią w Dorzeczu Górnej Wisły**, m.in. na obszarze województwa podkarpackiego. Istnieją zatem powody do pełnego optymizmu w tej sprawie, o czym z przyjemnością zawiadamiam uczestników postępowania i zainteresowane osoby.

Kazimierz Szczepański

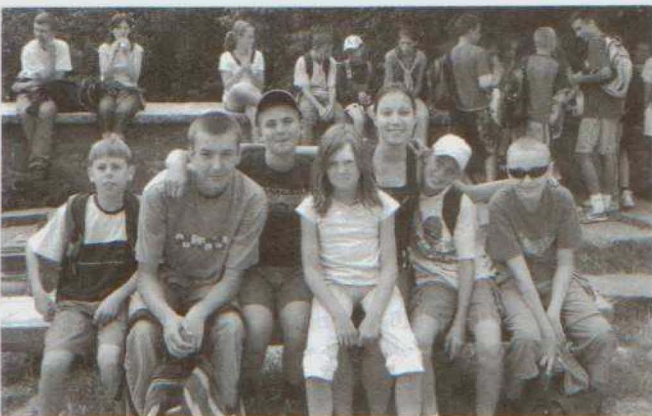
Szczęśliwa półkolonia

Stowarzyszenie na Rzecz Rodziny „Szczęśliwy Dom” w Rzeszowie, we współpracy z Parafią Miłosierdzia Bożego w Białej, Katolickim Stowarzyszeniem Młodzieży Oddział w Białej, wolontariuszami oraz Dyrektorem Szkoły Podstawowej w Białej **Andrzejem Krukiem** zorganizowało półkolonię w Białej. W aktywnym wypoczynku wzięło udział 135 dzieci w wieku od 6 do 15 lat z gminy Tyczyn.

„Półkolonia ze św. Markiem” to temat i klimat letniego wypoczynku dzieci i młodzieży w Białej od 16 do 25 lipca br.

Program 10-dniowej półkolonii był przygotowywany we współpracy z **Bogumiłą Paluch** - psychologiem, członkiem Stowarzyszenia na Rzecz Rodziny. Dzięki temu w programie było kilkanaście godzin ciekawych zajęć psychoprofilaktycznych, m.in. „Kiedy mówić? Kiedy słuchać?”, „Jestem niepowtarzalny”, czyli jak widzą mnie inni i jakim chciałbym być? Z pewnością tego rodzaju zajęcia pomagają dzieciom w rozwoju i relacjach z rówieśnikami. Służą podnoszeniu poczucia wartości, uczą dzieci poszukiwania swoich mocnych stron - podkreślali wychowawcy półkolonii. Grupa wychowawców, zarówno zawodowi pedagodzy, jak i studenci oraz pomagająca młodzież z KSM w Białej, jeszcze przed rozpoczęciem półkolonii przez kilka dni trenowali na sobie zajęcia z psychoprofilaktyki w małych grupach pod okiem pani psycholog.

Od drugiego dnia dzieci i młodzież w różnych grupach wiekowych podjęli prace do udziału w konkursach: biblijnym, plastycznym, wokalnym oraz rozgrywek sportowych. Rozstrzygnięcie konkursów odbyło się w ostatnim dniu i rozdano ponad sześćdziesiąt nagród. Prace młodych talentów mogły być nagrodzone dzięki życzliwości sponsorów. Wyrazy podzięko-

wania i radosny uśmiech dzieci należą się Państwu Jedynekom i Firmie „Zaltech” z siedzibą w Boguchwale, Właścicielom sklepów „Katarzynka” w Białej, Państwu Środom z Białej, Państwu Szala z Białej, Zakładom Mięsnym Smak-Eko w Górnicy, Wytwórni Wód „Alfred” w Chmielniku.

Konkurs plastyczny oceniała **Barbara Zinsterstein** - artysta-plastyk. Większość dzieci podjęła tematykę „Burzy na morzu” i nieliczni „Bóg kocha mnie takiego jakim jestem”. Konkurs wokalny oceniała **Barbara Buczek** - katecheta. W tym konkursie poziom był wysoki i trudno było wybrać najlepszych.

Podczas zakończenia uczestnicy najczęściej wspominali wycieczkę w Góry Świętokrzyskie i do Sandomierza. Dzieci bardzo dobrze zapamiętały pobyt na Świętym Krzyżu, gdzie mogły zobaczyć relikwie drzewa Krzyża Pana Jezusa. Mogły też zobaczyć, jak w rzeczywistości wygląda stary klasztor. Z kolei w Sandomierzu nad Wisłą popularnością cieszyła się podróż statkiem.

Rodzice dzieci uczestniczących w półkolonii podkreślali wielkie znaczenie tego dzieła, organizowanego w Białej od kilku lat, gdyż dużo wnosi w rozwój dzieci.

Uroczystość zakończenia półkolonii w Białej zaszczytliwi swoją obecnością **Kazimierz Szczepański** - Burmistrz Gminy Tyczyn, **Jerzy Cypryś** - Wicekurator Oświaty, **Stanisław Ząbek** - radny z Białej.

Półkolonia mogła być zorganizowana dzięki środkom finansowym uzyskanym z Urzędu Gminy i Miasta w Tyczynie, Katolickiego Stowarzyszenia „Civitas Christiana” Oddział Podkarpacki, Parafialnego Oddziału Caritas w Białej oraz od rodziców uczestników. Bazę lokalową i wyposażenie niezbędne do realizacji programu półkolonii udostępniła parafia i szkoła w Białej. Wszelkie dobre dzieła na rzecz człowieka, czy tego małego, czy dużego mogą się realizować poprzez harmonijną, jednoczącą współpracę często różnorodnych środowisk wielu ludzi. Widząc szczęście i radość na twarzach dzieci nie ma znaczenia poniesiony trud i poświęcony własny czas - podsumowywali wychowawcy i organizatorzy.

Lucyna Trojan

Stowarzyszenie na Rzecz Rodziny „Szczęśliwy Dom” w Rzeszowie

Zawody sportowo-pożarnicze

8 lipca br. na stadionie sportowym w Tyczynie odbyły się gminne zawody sportowo-pożarnicze. W zawodach wzięło udział 8 drużyn startujących w grupie A: **OSP Biała, OSP Budziwój-Dębina, OSP Budziwój, OSP Borek Stary, OSP Matysówka, OSP Hermanowa, OSP Kielnarowa i OSP Tyczyn**, oraz 5 drużyn młodzieżowych startujących według regulaminu międzynarodowego CTIF - dwie drużyny żeńskie: z **OSP Biała i OSP Hermanowa** i trzy drużyny chłopców: z **OSP Biała, OSP Hermanowa i OSP Kielnarowa**.

Komisję sędziowską powołał **ml. bryg. Waldemar Wilk** - Komendant Miejskiej PSP w Rzeszowie, natomiast sędzią głównym zawodów był **bryg. Roman Górski**.

2. Dla grupy A:

- ćwiczenia bojowe
- sztafeta pożarnicza 7 x 50 m z przeszkodami

Oto kolejność czołowych miejsc w poszczególnych konkurencjach.

Grupa dziewcząt:

Rozwinięcie bojowe:

I miejsce OSP Hermanowa	836,44 pkt.
II m. OSP Biała	807,56 pkt.
Sztafeta pożarnicza 400 m z przeszkodami:	
I m. OSP Hermanowa	81,98 pkt.
II m. OSP Biała	74,04 pkt.

Klasyfikacja generalna:

I m. OSP Hermanowa	918,42 pkt.
II m. OSP Biała	881,60 pkt.

Grupa chłopców:

Ćwiczenia bojowe:

I m. OSP Biała	927,33 pkt.
----------------	-------------

Przygotowanie do ćwiczeń bojowych zawodników z grupy A

Drużyny strażackie przed wręczeniem pucharów

10 przykazań prawego strażaka

1. Nie wyobrażaj sobie, że samo przywdzianie munduru strażackiego czyni cię już strażakiem, albowiem, jeśli paradujesz w mundurze, a zaniedbujesz swoje obowiązki, jesteś tylko wilkiem w owczej skórze.
2. Bądź zawsze trzeźwy. Trzeźwość jest podstawą wszystkich cnót, jakie prawego strażaka zdobyć powinny.
3. Bądź czujny - czujny jak kogut w nocy, jak orzeł w dzień. Zawsze gotów bądź na ratunek. Śpij jak zając, a bądź mężny jak lew.
4. Bądź odważny, ale i rozważny. Nie narażaj życia i zdrowia tam, gdzie osiągnąć się nic nie da, lub gdzie oczywiste niebezpieczeństwo życiu zagraża. Nie czyni nic dla brawury, dla popisu, lecz wszystko czyni, co każe obowiązek, co każą przełożeni, co wymaga dobro dzieła, któremu służysz.
5. Będziesz posłuszny przełożonym swoim. Strażak to żołnierz armii dobrego dzieła i jak żołnierz winien w rzeczach służby wyrzec się własnej woli.
6. Przestrzegaj porządku. Przysłowie głosi: „Porządek jest duszą świata”. Bez porządku ani państwo, ani dom ostać się nie może.
7. Bądź dumny z tego, że należysz do towarzystwa pożarniczego, że należysz do niezliczonej rzeszy bojowników walczących pod sztandarem najczystszej miłości bliźniego.
8. Będziesz towarzyszem dobrym. Piękne hasło strażackie: „Jeden za wszystkich, wszyscy za jednego” uczy, jakiego rodzaju ma być koleżeństwo w drużynach strażackich.
9. Będziesz spełniał obowiązki swoje z ochotą. Jesteś ochotnikiem, więc nie czyni jak najemnik, który rad wykręca się od roboty.
10. Będziesz się starał o zabezpieczenie losu swojej rodziny na wypadek twojej śmierci lub kalectwa.

Zawody rozegrane zostały w następujących konkurencjach:

1. Dla drużyn młodzieżowych:

- rozwinięcie bojowe
- bieg sztafetowy 400 m z przeszkodami

II m. OSP Hermanowa	730,81 pkt.
III m. OSP Kielnarowa	664,01 pkt.
Sztafeta pożarnicza 400 m z przeszkodami:	
I m. OSP Biała	927,33 pkt.

Dbajmy o czystość i porządek w gminie!

Wiele wytwarzanych przez nas codziennie odpadów trafia do pojemników czy worków w ramach selektywnej zbiórki odpadów, by po odpowiednim przygotowaniu stać się surowcem do wykonania np. nowych opakowań. Duża część z nich jest deponowana na składowiskach odpadów. Ale co dzieje się z odpadami, które nie zostały zebrane w ramach selektywnej zbiórki ani nie trafiły na składowiska? Zwykle trafiają do lasów, przydrożnych rowów czy do zbiorników wodnych, albo jak to się dzieje ostatnimi laty są podrzucane do pojemników na surowce wtórne, które są rozstawione w każdej miejscowości gminy Tyczyn.

Gniazda recyklingowe, na które składa się kilka kolorowych kontenerów na surowce wtórne mają służyć wszystkim mieszkańcom jako ogólnodostępny system zbiórki surowców, które mogą zostać powtórnie przetworzone. Na każdym pojemniku znajduje się napis, jaki surowiec możemy do niego wrzucić. A więc do pojemnika niebieskiego wrzucamy tylko makulaturę, do pojemnika żółtego plastik, do popielatego metal, a do zielonego i białego kolejno szkło kolorowe

i białe. Jednakże jak wynika z obserwacji niektórzy nie dorośli jeszcze do tego, aby korzystać z tego dobra wspólnego. Przy gniazdach recyklingowych oprócz surowców wtórnych, które są wrzucane do niewłaściwych pojemników zalegają również inne odpady. Takie działania powodują, że firma, która ma zawartą umowę na wywóz surowców wtórnych nie chce opróżnić takiego pojemnika.

Gniazda recyklingowe we wsi Hermanowa

Dlatego ze względu na systematycznie podrzucane pod kontenery góry śmieci zlikwidowaliśmy gniazdo recyklingowe dotychczas umiejscowione

Miejsce po zlikwidowanym gnieździe recyklingowym w Budziwoju-Dębiniu

w Budziwoju-Dębiniu. Nie na długo przyniosło to oczekiwany efekt, bo już po dwóch dniach pojawiły się worki ze śmieciami, co zresztą widać na zamieszczonym zdjęciu.

Apelujemy po raz kolejny do mieszkańców gminy o zawieranie umów na wywóz odpadów, zachowanie czystości i porządku w miejscach publicznych m.in. na przystankach, chodnikach czy przy sklepach. Wszyscy musimy dbać o czystość i wygląd naszych miejscowości, gdyż świadczy to o nas jako mieszkańców, o naszej kulturze jak również o tym jak jesteśmy postrzegani przez innych. (bk)

Drużyny młodzieżowe

I m. OSP Biała	87,44 pkt.
II m. OSP Hermanowa	81,02 pkt.
III m. OSP Kielnarowa	57,14 pkt.

Klasyfikacja generalna:

I m. OSP Biała	1014,77 pkt.
II m. OSP Hermanowa	811,83 pkt.
III m. OSP Kielnarowa	721,15 pkt.

Grupa A:

Ćwiczenia bojowe:

I m. OSP Biała	49,18 pkt.
II m. OSP Budziwój-Dębina	60,62 pkt.
III m. OSP Tyczyn	62,73 pkt.
IV m. OSP Matysówka	62,93 pkt.
V m. OSP Budziwój	66,13 pkt.
VI m. OSP Kielnarowa	70,90 pkt.
VII m. OSP Hermanowa	89,01 pkt.
VIII m. OSP Borek Stary	89,24 pkt.

Sztafeta pożarnicza 7 x 50 m z przeszkodami:

I m. OSP Tyczyn	65,64 pkt.
II m. OSP Biała	67,06 pkt.
III m. OSP Budziwój-Dębina	67,38 pkt.
IV m. Budziwój	68,84 pkt.
V m. OSP Matysówka	69,43 pkt.
VI m. OSP Kielnarowa	76,45 pkt.
VII m. OSP Hermanowa	78,59 pkt.
VIII m. OSP Borek Stary	84,29 pkt.

Klasyfikacja generalna:

I m. OSP Biała	116,24 pkt.
II m. OSP Budziwój-Dębina	128,00 pkt.
III m. OSP Tyczyn	128,37 pkt.
IV m. OSP Matysówka	132,36 pkt.
V m. OSP Budziwój	134,97 pkt.
VI m. OSP Kielnarowa	147,35 pkt.

VII m. OSP Hermanowa	167,60 pkt.
VIII m. OSP Borek Stary	173,53 pkt.

Zawody sportowo-pożarnicze przebiegały sprawnie i w sportowej atmosferze.

W czasie zawodów nie odnotowano żadnych wypadków w czasie, których konieczna by była pomoc medyczna.

Dla zwycięskich drużyn zostały zakupione puchary oraz dyplomy, które wręczyli: **Burmistrz Kazimierz Szczepański, Prezes Zarządu Gminnego OSP Eugeniusz Stokłosa oraz Komendant Gminy OSP Janusz Błoński.**

Zarząd Gminny OSP w Tyczynie dziękuje sponsorom za pomoc w organizacji zawodów sportowo-pożarniczych. Są to:

- > Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” w Tyczynie
- > Delikatesy CENTRUM - Kazimierz Myrda
- > Firma „Jar” - Ryszard Rzęsa, Jan Synoś,
- > „Wózki widlowe” - Adam Prędko,
- > Zarząd LKS „Strug” Tyczyn, który udostępnił stadion.

**Zarząd Gminny ZOSP RP
w Tyczynie**

Realizacja inwestycji liniowych

Wodociągi

Remont sieci wodociągowej w części miasta Tyczyna - etap IV

Kontynuując remont istniejącego wodociągu w części staromiejskiej Tyczyna, na zlecenie Gminy Tyczyn została opracowana dokumentacja projektowa. Zakresem objęto wymianę istniejącego wodociągu z rur azbestocementowych i stalowych w ulicach Podwale i Kilińskiego. W budżecie Gminy na realizację zadania w 2007r. przewidziano kwotę 120.000zł.

14 czerwca br. rozstrzygnięto przetarg w trybie nieograniczonym, wybrano ofertę złożoną przez Przedsiębiorstwo Budowlane AWERS Sp. z o.o. z siedzibą w Zgłobniu za cenę 99.881 zł brutto. Planuje się remont wodociągu w zakresie: PE o śr. 110 do 40 mm o długości łącznej 469 mb. Zakończenie robót przewidziano do 31 października br. Remont istniejącego wodociągu w ulicach, na których odbywa się ciągle ruch jest uciążliwy, lecz konieczny, dlatego proszę mieszkańców o wyrozumiałość.

Wodociąg Hermanowa Łązy - Czerwonki etap IV

20 maja br. rozstrzygnięto przetarg w trybie nieograniczonym i podpisano umowę z Przedsiębiorstwem Budowlanym BUDOMONT Sp. z o.o. w Łańcucie, które złożyło ofertę z najniższą ceną - 307.463 zł brutto. W przetargu brało udział pięciu wykonawców.

Wartość zadania wg kosztorysu inwestorskiego wynosiła 558 893zł brutto. Budowa przewidziana była na lata 2007-2008. Bardzo niska cena, za jaką wykonawca robót podjął się realizacji zadania umożliwi wykonanie wodociągu w zakresie: PE o śr. 40 ÷ 110 mm o łącznej długości 9077 z możliwością podłączenia 43 budynków wraz z przepompownią wody jeszcze w 2007r.

Ponadto przewiduje się do wykonania w ramach robót dodatkowych wodociąg do czterech budynków w rejonie Hermanowa - Czerwonki. Realizacja zadania przebiega bardzo sprawnie i szybko, w myśl zasady „inwestycja krótka to inwestycja tania”. Przypomina się zainteresowanym, że udział finansowy mieszkańców w inwestycji wynosi 2.500 zł od przyłącza do budynku i należy go uiścić, by mieć podłączony budynek do wodociągu.

Wodociąg Matysówka

Zakończono opracowanie projektu budowlanego obejmującego swym zakresem budowę sieci wodociągowej z rur PE o śr. 160 ÷ 63 mm o łącznej długości 14.4 km, przyłączy

domowych PE o śr. 50 ÷ 32 mm o łącznej długości 8,4 km, przepompowni sieciowych 3 kompletów i zbiorników wyrównawczo-czerpalnych o pojemności 2x100 m³. Po skompletowaniu niezbędnych dokumentów zostanie rozpoczęte postępowanie o wydanie pozwolenia na budowę. Jak wynika z zakresu robót, wodociąg będzie drogą inwestycją. W związku z tym jego budowę będzie można rozpocząć po uzyskaniu dofinansowania z funduszy unijnych.

Wodociąg Tyczyn Mokra Strona

Trwa opracowanie projektu budowlanego. Uzyskano decyzję o lokalizacji inwestycji celu publicznego. Po jej uprawomocnieniu będzie możliwe złożenie projektu do uzgodnienia w ZUDP Starostwa Powiatowego w Rzeszowie. Następnym działaniem będzie uzyskanie pozwolenia na budowę i ogłoszenie przetargu na budowę wodociągu.

Przepompownia wody w Budziwoju ul. Leśna

Zakończono opracowanie projektu budowlanego obejmującego część: technologiczną, budowlano-konstrukcyjną, elektroniczną i zjazd z drogi powiatowej.

Będzie następnie możliwe ubieganie się o wydanie pozwolenia na budowę i przeprowadzenie przetargu na wykonawstwo robót. Wartość kosztorysowa zadania opiewa na kwotę 76.623 zł.

Wodociąg Kielniarowa Zawodzie

Zakończono opracowanie projektu budowlanego. Uzyskano prawomocne pozwolenia na budowę. Zakresem projektu jest objęta budowa wodociągów: PE o śr. 110 ÷ 50 mm o łącznej długości 1592 mb.

Rozpoczęto postępowanie przetargowe, po rozstrzygnięciu przetargu nastąpi budowa wodociągu, którego celem jest połączenie sieci głównej w Kielniarowej z wodociągiem w Tyczynie - rejon ul. Zagrody. Dzięki realizacji zadania umożliwi się podłączenie do wodociągu 6 odbiorcom oraz połączenia pierścieniowe, które pozwolą na ciągłą dostawę wody mieszkańcom w tej części Kielniarowej i Tyczyna.

Kanalizacja

Kanalizacja sanitarna Hermanowa etap III

Zakończono budowę kanalizacji na terenie Hermanowej „Kamieniec” i „Babi Dół”. Wykonawcą robót było Konsorcjum SAWITEX I i SANITEX II z Gniewczyny Łancudz-

Ślubny jubileusz

50-lecie ślubu to piękny jubileusz, to wiele wspólnych lat życia, wychowywania dzieci, dzielenie ze sobą trosk i radości.

Taki właśnie jubileusz obchodzili państwo **Aniela i Edward Januszowie** z Kielnarowej.

19 lipca br. w Urzędzie Gminy i Miasta w Tyczynie odbyło się uroczyste wręczenie medali przyznanych od Prezydenta RP oraz listów gratulacyjnych. Wręczenia dokonał **Burmistrz Kazimierz Szczepański** oraz **Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego Teresa Bober**.

Były kwiaty, życzenia i gratulacje od pana Burmistrza, rodzin i zaproszonych gości, oraz toast wzniesiony lampką szampana.

Taki sam jubileusz obchodziła druga para - państwo **Michalina i Antoni Cislowie** z Hermanowej.

Obu parom życzymy wielu, wielu lat wspólnego życia, dużo zdrowia i wszelkiej pomyślności.

Janusz Płodzień

Pary jubilatów (od lewej) Aniela i Edward Januszowie z Kielnarowej
Michalina i Antoni Cislowie z Hermanowej

Remonty dróg

Przebudowa drogi powiatowej Lubenia-Siedliska-Tyczyn nr. 1404R (stary 586)

Opracowano projekt techniczny oraz ogłoszono przetarg nieograniczony na przebudowę drogi Lubenia-Siedliska-Tyczyn w km 4+370-6+320, tj. odcinek drogi od granicy Lubenia-Budziwój do mostu przy ul. Kwiatowej w Budziwoju. Przebudowa tego odcinka drogi polegać będzie na wzmocnieniu podbudowy, położeniu masy bitumicznej, wykonaniu poboczy oraz oczyszczeniu rowów przydrożnych.

Realizacja inwestycji liniowych

Ciąg dalszy ze strony 10

kiej. Budowę zakończono i roboty z zakresu umownego odebrano w dniu 29 czerwca br. W ramach realizacji zadania wykonano kanalizację w częściach Hermanowa-Kamieniec i Babi Dół, w których ze względu na brak zgody właścicieli działek na przejście kanalizacji nie można było wykonać w poprzednich etapach. Wykonano przydomową oczyszczalnię ścieków dla budynków Hermanowa-Babi Dół oraz jedną przepompownię ścieków zlokalizowaną w Hermanowa-Kamieniec umożliwiającą odbiór ścieków z budynków w tej części wsi.

Apeluje się do mieszkańców nowo podłączonych budynków o korzystanie z urządzeń sanitarnych w sposób zgodny z przeznaczeniem (nie traktować kanalizacji sanitarnej jako śmietnika).

Kanalizacja sanitarna Kielniarowa

Po uzyskaniu prawomocnej decyzji pozwolenia na budowę, rozpoczęto budowę kanalizacji sanitarnej w Kielnarowej. Realizacja zadania nastąpiła dzięki współfinansowaniu przez Wyższą Szkołę Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie.

Drugi odcinek drogi - km 9+870-10+360 tj. odcinek od ul. Stawowej do skrzyżowania z drogą powiatową Rzeszów-Dyłałówka, przebudowa drogi polegać będzie na wzmocnieniu podbudowy, położeniu masy bitumicznej, wykonaniu chodnika z kostki brukowej od strony parku.

Przetarg odbędzie się 10 sierpnia br.

Zadanie realizowane jest przez Zarząd Dróg Powiatowych w Miłocinie przy udziale Gminy Tyczyn. Termin realizacji zadania 30 września 2007r.

Remont chodnika przy ul. Mickiewicza w Tyczynie

Opracowano projekt techniczny oraz ogłoszono przetarg na wykonanie remontu chodnika na odcinku od pomnika do cmentarza. Zadanie realizowane jest przez Zarząd Dróg Powiatowych w Miłocinie przy współudziale Gminy Tyczyn. Termin wykonania zadania 30 września br.

Stanisław Frączek

1 czerwca br. rozstrzygnięto przetarg w trybie nieograniczonym i spośród 6 ofert wybrano najkorzystniejszą złożoną przez Konsorcjum: PRMi Inżynierskich Mielec Sp. z o.o. i SANITEX Sp. z o.o. za cenę 1.119.810 zł, brutto. Zakres robót obejmuje montaż trzech kompletnych przepompowni ścieków, kolektorów PVC o śr. 250 mm dł. 976 mb, PVC o śr., 200 mm dł. 3080 mb, PVC o śr. 160 mm dł. 1709 mb, rurociągu PE o śr. 90 i 160 mm dł. 2611 mb, oraz opomiarowaniu ścieków - 1 komplet. Dzięki realizacji inwestycji możliwe będzie podłączenie do kanalizacji 44 budynków i obiekty WSliZ Wydział Turystyki i Rekreacji w Kielnarowej.

Współfinansowanie zadania przez WSliZ w Rzeszowie będzie w wysokości 50% inwestycji. Zakończenie robót przewiduje się na 31 sierpnia br. Rozpoczęcie budowy kanalizacji sanitarnej w Kielnarowej ma bardzo ważne znaczenie.

Oprócz możliwości podłączenia do kanalizacji budynków mieszkalnych i obiektów WSliZ Wydział w Kielnarowej, dzięki realizacji głównych kolektorów sanitarnych i przepompowni stwarza się możliwość zrzutu ścieków z całego obszaru Kielniarowej i Borku Starego.

Aleksander Dawidziak

O tym jak Szmigiel Władysław kolektywizację we wsi Matysówka zwalczał

Nasz bohater urodził się 11 października 1918 r., ukończył 5 klas Szkoły Powszechnej, później zaś się ożenił z panną Genowefą z domu Nowak. Jednym słowem prowadził dość typowe życie, miał szczęście i wojnę przeżył. Dużo później... w zupełnie już innej Polsce wstąpił, w dniu 7 maja 1951 r. w szeregi Straży Więziennej i rozpoczął pracę w rzeszowskim Zamku. Złożył ślubowanie, świadkami tej uroczystości byli między innymi Naczelnik rzeszowskiego więzienia kapitan Świerczewski Jan, Kierownik Działu Specjalnego Jacek Stanisław i nauczyciel Turek Stanisław. Nie dane było jednak młodemu strażnikowi z Matysówki spokojnie pracować. Już wkrótce naraził się bardzo mocno swoim przełożonym.

Dzień 18 marca 1953 r., był dla niego i jego rodziny bardzo ważny i trudno było o nim długo zapomnieć. Wtedy to właśnie przyjechał traktor, aby zorać pole dla nowo organizującej się we wsi Spółdzielni Produkcyjnej. Władysław wraz ze swoją żoną mobilizowali sąsiadów, aby wspólnie stawić opór ludowej władzy. Wiele gorzkich, bardzo mocnych wręcz słów usłyszał pod swoim adresem obecny tam sekretarz Komitetu Powiatowego PZPR. Miejscowi ludzie byli tak zdeterminowani, że w tym dniu do zaozowania maszyn spółdzielczego nie doszło.

Informator pozostający na usługach władz, w taki oto sposób opisywał zdarzenie: „Żona Szmigła położyła się z dwójką swoich dzieci na polu przed traktorem, a kiedy jej mąż podszedł i rodzinę spod maszyny wyciągał, ktoś głośno krzyczał do traktorzysty, żeby puścił motor i po niej przejechał”. Z pewnością

zamieszanie było bardzo duże i emocji nie brakowało.

Tego rodzaju zachowanie mieszkańców wsi, nie mogło zostać przez ludową władzę niezauważone. Próbowano ustalić „prowodyrów” całego zajścia, dla Referenta Sekcji II Wydziału do spraw Funkcjonariuszy WUBP w Rzeszowie sprawa była oczywista. Chorąży Gawlikowski na temat więziennego strażnika donosił, w ten oto sposób: „Jest bezpartyjny i nie wyraża chęci wstąpienia do Partii. Do jej uchwał i Rządu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jest ustosunkowany negatywnie czego dowodem są jego wypowiedzi w stosunku do spółdzielczości produkcyjnej wsi”.

Naczelnik Więzienia w Rzeszowie porucznik Kadyk Antoni także nie zamierzał oszczędzać, ani bynajmniej chronić swojego podwładnego. Scharakteryzował Władysława Szmigła w ten oto sposób: „W życiu służbowym i poza służbą zachowuje się nagannie, życie domowe prowadzi moralnie, nałogów i wad specjalnych nie posiada, jest pod wpływem obcego środowiska, gdyż wrogo wypowiada się co do Spółdzielczości Produkcyjnej oraz ma pozytywny stosunek do religijności”. Ta w gruncie rzeczy wielce osobliwa charakterystyka, pełna oczywistych sprzeczności świadczyła o tym, że nad głową strażnika zbierały się „czarne chmury”. Kierownictwo rzeszowskiego więzienia nie mogło tolerować tego rodzaju postawy. Ideologia marksistowsko-leninowska nie omijała także i sektora rolniczego. Komunistyczne państwo chciało pokonać opór i lęk polskich chłopów przed kolektywizacją

Aktyw partyjny, liczne zebrania wiejskie, nawet wycieczki włościan do ZSRR, miały przekonać wątpiących o zaletach programu kolektywizacji polskiej wsi. Opór chłopów był jednak bardzo duży, straszono się m.in. koniecznością jedzenia ze wspólnego kotła, mówiono, że żony będą wspólne, ziemia będzie wszystkich, a więc w gruncie rzeczy niczyja.

Władysław musiał także złożyć wyjaśnienia Szefowi WLTPB w Rzeszowie. W dniu 19 sierpnia 1953 r., w skierowanym do niego raporcie napisał: „Ja Szmigiel Władysław, nie jestem członkiem spółdzielni z powodu, że jestem przywiązany do swojej własności prywatnej. Kiedy chcę to pracuję, a kiedy nie to nie”. Tego rodzaju bezkompromisowe i w gruncie rzeczy rezolutne stanowisko, które zajął więzienny strażnik rodem z Matysówki naraziło go, na spore nieprzyjemności. Stał się niepewny politycznie i został zmuszony, w dniu 30 września 1955 r. do odejścia ze Służby Więziennej. Chciał Władysław po kilku miesiącach podjąć pracę na nowo, tym razem w opolskim więzieniu. Napisał nawet 15 lutego następnego roku w tej sprawie podanie, być może liczył na to, że władze o jego „winie” już zapomniły. Na ...odmowną odpowiedź w swojej sprawie, nie czekał długo. Więzienne władze postanowiły nie przyjmować go ponownie do służby, „z uwagi na jego zachowanie podczas zakładania Spółdzielni Produkcyjnej”. Musiał więc zmienić swoje plany życiowe, kariera więzienna nie była mu pisana.

Kończąc już warto przypomnieć, że opór społeczności lokalnych względem kolektywizacji, nie był we wsi Matysówka sprawą odosobnioną. W Borku Starym, także władza ludowa przez długi okres czasu zmagala się z niechęcią ze strony miejscowej ludności.

Dariusz Fudali

Informacje biblioteczne

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Tyczynie składa serdeczne podziękowania **Radom Soleckim w Budziwoju i Hermanowej** za wsparcie finansowe naszych Filii bibliotecznych w Budziwoju (300 zł) i Hermanowej (200 zł).

Informujemy Czytelników, że Ministerstwo Kultury przyznało Bibliotece w Tyczynie dotację w wysokości 10 000 zł na realizację projektu pt. „Nowoczesne biblioteki publiczne w gminie Ty-

czyn” w ramach Programu Operacyjnego „Rozwój infrastruktury kultury i szkolnictwa artystycznego”. Dzięki temu projektowi rozpoczniemy proces komputeryzacji w dwóch naszych placówkach filialnych.

Przypominamy Czytelnikom, że termin wypożyczenia książek wynosi 4 tygodnie. Po upływie tego czasu należy przedłużyć termin oddania woluminów. Można to zrobić telefonicznie pod numerem 017-22-19-410.

Lipiec był bardzo dobrym czasem dla MiGBP w Tyczynie oraz jej Filii. W miesiącu tym zakupiliśmy bowiem wiele ciekawych nowości wydawniczych za dosyć pokaźną kwotę. Zapraszamy do korzystania z naszych zbiorów. Równocześnie przypominamy Czytelnikom o zmianie godzin pracy w okresie wakacyjnym. Biblioteka w Tyczynie, tak jak i w latach poprzednich, czynna jest od pon. do pt. w godz. od 8.00 do 16.00, w soboty Biblioteka jest nieczynna.

Alicja Kustra

Rada uchwaliła...

24 lipca br. obradowała Rada Miejska w Tyczynie. Radni podjęli uchwały w sprawach:

> **dokonania zmian w budżecie gminy na 2007 r.** Rada zaakceptowała zwiększenie wydatków na:

- usuwanie skutków klęsk żywiołowych o 140.000 zł: droga Hermanowa Babi Dół i ul. Polna w Tyczynie po 70.000 zł, w tym środki własne po 20.000 zł, dotacja po 50.000 zł. Droga Hermanowa Babi-Dół. Zgodnie z protokołem komisji ds. szacowania szkód powodzi z 14 czerwca 2006 r. stwierdzono uszkodzenia drogi na odcinku 500 m. Obecnie realizowane są prace na odcinku 167 mb, a wykonanie kolejnych 200 m umożliwi kwota 70.000 zł. Pozostaje do remontu odcinek 33 m. Ulica Polna w Tyczynie. Ulica znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Strug; przy każdej powodzi jest zalewana i niszczona. Zgodnie z protokołem komisji ds. powodzi również uznana jako droga powodziowa na odcinku 420 m. Z przeznaczonych na odbudowę środków (70.000 zł) planuje się wykonanie 250 m ulicy.

- remonty dróg gminnych o 18.000,00 zł,
- budowę wodociągu Kielnarowa Zawodzie o 115.000 zł. Uzyskanie pozwolenia na budowę umożliwi rozpoczęcie robót budowlano-montażowych w roku 2007 r., a zwiększenie zaplanowanej w budżecie na br. kwoty 35.000 zł o 115.000 zł pozwoli na rozpoczęcie robót budowlano-montażowych. Projekt obejmuje zakres: wodociąg PE o śr. 50 - 110 mm o łącznej długości 1 592 mb, przyłącza domowe PE o śr. 40 mm o łącznej długości 430 mb (8 sztuk). Realizacja zadania umożliwi połączenie pierścieniowe wodociągu w Kielnarowej z siecią w Tyczynie. Koszt zadania wg kosztorysu inwestorskiego wynosi 268.731 zł netto. Termin zakończenia całości zadania przewiduje się na 2008 rok. Zasilenie tej inwestycji kwotą 115.000 zł możliwe było ze względu na oszczędności uzyskane na zadaniu wodociąg Hermanowa Łazy IV etap, na które przetarg rozstrzygnięto na kwotę niższą o 115.000 zł od kosztorysu inwestorskiego.

- opracowanie koncepcji rewitalizacji Rynku w Tyczynie o 20.000 zł. Rynek w Tyczynie należy do jednych z bardziej zaniedbanych terenów miasta; wymaga kompleksowej rewitalizacji (w uzgodnie-

niu z Konserwatorem Zabytków). Jest to przedmiotem wielu uwag i interwencji ze strony mieszkańców i radnych. Dokonanie, w latach ubiegłych, przebudowy kanalizacji i wodociągu w tym rejonie, umożliwi przystąpienie do opracowania koncepcji rewitalizacji Rynku. 11 lipca br. w UGiM odbyło się spotkanie z udziałem mgr Zbigniewa Juchy - konserwatora zabytków oraz przedstawicielami zespołu z Krakowa, którzy posiadają merytoryczne przygotowanie i gotowi są podjąć się opracowania powyższej koncepcji. Oprócz środków budżetowych, możliwe jest również pozyskanie środków unijnych na ten cel. Dotychczas opracowane zostały następujące materiały do rewitalizacji: Studium historyczno-urbanistyczne dla Miasta Tyczyna (1997), Studium rewitalizacji miasta Tyczyna (1998), Zintegrowany Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Tyczyn z uwzględnieniem Rynku w Tyczynie (2007).

- docieplenie i wykonanie elewacji budynku Szkoły Podstawowej w Borku Starym (środki z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej) o 26.567 zł,

- wydatki bieżące Rad Soleckich o 2.301 zł.

Dokonano także zmniejszenia wydatków o kwotę 336.145 zł (m.in. o 78.000 zł - dotacja dla samorządu województwa na obwałowanie rzeki Strug).

> **zaciągnięcia długoterminowej pożyczki w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie** na zadanie: „Budowa kanalizacji sanitarnej we wsi Kielnarowa”. Po rozstrzygnięciu przetargu na zadanie budowa kanalizacji w Kielnarowej, kwota planowanej pożyczki uległa zmniejszeniu z 591.093 zł do 567.672 zł. Wartość zadania przewidziana do realizacji w I etapie wraz wynosi 979.027 zł. Do realizacji przewiduje się kolektory: grawitacyjny o łącznej długości 5 357 mb, tłoczne PE o śr. 160 i 90 mm o łącznej długości 2 612 mb oraz przykanaliki PVC o śr. 160 o łącznej długości 390 mb (44 szt.), przepompownie ścieków trzy komplety. Jest to zadanie realizowane przy finansowym udziale Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w wysokości 411.355 zł. Udział gminy wynosi 567.672 zł - na taką kwotę zaciągnięta zostanie pożyczka, spłacana w rocznych ratach po ok. 63.000 zł, w latach 2008-2016.

> **udzielania pomocy zdrowotnej dla nauczycieli** korzystających z opieki zdrowotnej, zatrudnionych w szkołach podstawowych i gimnazjum, dla których organem prowadzącym jest Gmina Tyczyn.

Uchwała określa rodzaje świadczeń przyznawanych w ramach pomocy zdrowotnej dla nauczycieli, warunki i sposób ich przyznawania. Pomocą zdrowotną zostaną objęci nauczyciele i inni pracownicy pedagogiczni zatrudnieni w szkołach, dla których Gmina Tyczyn jest organem prowadzącym, w wymiarze co najmniej połowy obowiązującego wymiaru zajęć oraz nauczyciele będący emerytami i rencistami. Wielkość środków na pomoc zdrowotną dla nauczycieli wynosi 0,3% rocznych planowanych wynagrodzeń osobowych nauczycieli i będzie określona na każdy rok w uchwale budżetowej; na rok 2007 zaplanowano kwotę 6.524 zł. Pomoc zdrowotną w formie świadczenia pieniężnego będzie udzielał dyrektor szkoły. Do opiniowania wniosków dyrektor powoła komisję.

> **określenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dla nauczycieli** realizujących w ramach stosunku pracy obowiązki określone dla stanowisk o różnym tygodniowym obowiązkowym wymiarze godzin. Wymiar czasu pracy nauczyciela wynikający z Karty Nauczyciela zróżnicowany jest w zależności od pełnionej funkcji - nauczyciel, bibliotekarz, wychowawca świetlicy, pedagog. Organizacja pracy szkoły powoduje, że niektórzy nauczyciele posiadający odpowiednie kwalifikacje, łączą pełnione obowiązki o różnym tygodniowym wymiarze godzin, np. nauczyciela języka polskiego i bibliotekarza. Dla prawidłowego naliczenia wynagrodzenia istnieje potrzeba ustalenia średniego pensum dla tego nauczyciela.

> **wyrażenia zgody na zniesienie współwłasności** zabudowanej nieruchomości gruntowej położonej w Tyczynie ul. Rynek 7.

> **powołania Zespołu dla przedstawienia opinii o kandydatach na ławników.** W skład Zespołu weszli: Grzegorz Jacek - Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej, przewodniczący Zespołu, Roman Holzer - Zastępca Burmistrza Gminy Tyczyn, Jan Stachowicz - Komendant Komisariatu Policji w Tyczynie, Małgorzata Szemberka - Kierownik Oddziału Administracyjnego Sądu Okręgowego w Rzeszowie, Krzysztof Żołnierczuk - Sędzia Sądu Rejonowego w Rzeszowie, Przewodniczący VIII Zamiejscowego Wydziału Ksiąg Wieczystych z s. w Tyczynie. Zadaniem Zespołu jest przedstawienie Radzie Miejskiej na sesji opinii o zgłoszonych kandydatach.

(bs)

Jeśli szukasz pracy...

Nazwa stanowiska	numer oferty
- fakturzystka	4360
- agent celny	4359
- ładowacz	4358
- magazynier	4355
- kasjer - dysponent	4354
- ślusarz	4352
- Regionalny przedstawiciel handlowy	4343
- sprzedawca	4342
- przedstawiciel handlowy	4341
- sprzedawca	4330
- magazynier	4327
- mechanik samochodowy/ pomoc mechanika	4326
- pracownik produkcyjny	4323
- sprzedawca książek	4321

Te i inne oferty pracy znajdziesz w **Gminnym Centrum Pracy** (Tyczyn, ul. Rynek 25) czynnym od poniedziałku do piątku w godz. 7.30-15.30,

tel. 017-22-91-885.

Porady prawne

W siedzibie Gminnego Centrum Informacji w Tyczynie, ul. Rynek 25 w każdy czwartek w godz. od 9.00 do 13.00 **bezpłatnych porad prawnych udziela mgr Maciej Bandelak**

0-608-439-955

pod tym numerem od godz. 15.30 w dni powszednie i święta zgłaszać można przypadki **awarii sieci wodociągowo-kanalizacyjnej**, obsługiwanej przez PGK „Eko-Strug” w Tyczynie. W godzinach pracy Spółki awarie zgłaszać można także pod numerami telefonów

017 22-19-312 017 22-19-360

Linia Nieobojetnych
0-801-188-288

Zadzwoń, jeśli byłeś świadkiem sprzedaży alkoholu **nietetnym!**
Alkohol
- nietetnym wstęp wzbroniony

EFS

11-12 lipca br. w siedzibie Towarzystwa ALTUM Programy Społeczno-Gospodarcze w Rzeszowie odbyło się szkolenie z zakresu pozyskiwania środków unijnych z funduszu strukturalnego jakim jest Europejski Fundusz Społeczny (EFS). Trzeba dodać, iż było to już drugie szkolenie na ten temat, pierwsze miało miejsce w sali narad UGiM w Tyczynie w dniach 25 i 26 czerwca br. W obu szkoleniach uczestniczyli przedstawiciele Gminy Tyczyn, prywatni przedsiębiorcy, działacze organizacji pozarządowych, osoby zajmujące się poradnictwem zawodowym i psychologicznym oraz wszyscy ci, którzy zainteresowani są wdrażaniem lokalnych projektów współfinansowanych przez EFS. Ponadto specjaliści i doradcy prowadzący szkolenie pomagali w przygotowaniu projektu, wniosku aplikacyjnego, przekazywali wiedzę i umiejętności z zakresu zarządzania projektem, tworzenia partnerstw lokalnych, a także udzielali porad na temat zasad rozliczania środków z funduszy unijnych.

Przewodnymi tematami obu spotkań była problematyka związana z rynkiem pracy, partnerstwem na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego. Ponadto trenerzy prowadzący zajęcia przedstawili historię i rolę EFS-u w Polsce. W tym roku obchodzimy 50. rocznicę jego powstania, utworzono go bowiem w 1957 r. jako pierwszy fundusz strukturalny Wspólnot Europejskich. Początkowo służył on głównie poprawie sytuacji na rynku pracy w odbudowujących się po II wojnie światowej krajach Wspólnoty. W tym okresie przeszkolono ponad 1 mln pracowników i wsparło 700 tys. osób, którzy zmienili miejsce zamieszkania w celu podjęcia nowej pracy. Głównym zadaniem EFS-u było zwalczanie bezrobocia, ale metody jego likwidacji okazały się niewystarczające, dlatego też w 1971 r. zreformowano fundusz powiększając jego zasoby. Oprócz finansowania przekwalifikowań i przemieszczania się siły roboczej, EFS rozszerzył swoją działalność o wspieranie sektora państwowego i prywatnego, a także o dostosowanie infrastruktury i miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych i inwalidów. Zaczęto również finansować projekty, a nie tylko pojedyncze oso-

Europejski Fundusz Społeczny

by, rozpoczęto finansowanie programów skierowanych na aktywizację zawodową młodzieży. Najważniejszymi sektorami gospodarki, na wspieraniu których koncentrował się EFS w tym okresie było rolnictwo i branża tekstylna-odzieżowa.

W 1983 r. w EFS nastąpiły zmiany, dotyczące głównie programów nakierowanych na pomoc ludziom młodym, dla których fundusz miał finansować szkolenia zawodowe oraz praktyki, jak i tworzyć nowe miejsca pracy dla młodzieży w regionach szczególnie zagrożonych bezrobociem. Lata 1993-1999 to okres uznawany za jeden z najbardziej aktywnych dla funduszu, w tym czasie przeznaczano pieniądze na rozwój dla najsłabiej rozwiniętych regionów.

Wejście Polski w strukturę Unii Europejskiej (1.05.2004 r.) umożliwiło obywatelom i instytucjom naszego kraju korzystanie z europejskiego wsparcia finansowego. Ze środków tych finansowane są m.in. szkolenia i praktyki zawodowe, stypendia, doradztwo i pośrednictwo pracy, analizy i badania dotyczące rynku pracy. Fundusz stara się, aby różnice w standardach życia pomiędzy ludźmi i różnymi regionami stawały się jak najmniejsze. EFS stara się osiągnąć jeden (lub więcej) z trzech podstawowych celów: - promocja rozwoju regionów zacofanych, - restrukturyzacja obszarów charakteryzujących się upadkiem tradycyjnego przemysłu, - walka z długotrwałym bezrobociem. Ale efektywność wykorzystania środków z EFS będzie zależała nie tylko od działań instytucji wdrażających, np. samorządów, ale przede wszystkim od chęci uczestnictwa w różnego rodzaju projektach, pomysłowości uczestników i ich zainteresowanie programami.

W związku z tym zapraszamy wszystkich zainteresowanych do wzięcia udziału w kolejnym szkoleniu organizowanym przez Towarzystwo ALTUM, które odbędzie się w sierpniu br. UGiM w Tyczynie. Więcej informacji na temat spotkania można uzyskać na stronie internetowej www.altum.pl

Joanna Kalembkiewicz

Bezrobocie w Gminie Tyczyn

Stopa bezrobocia, czyli udział bezrobotnych w liczbie ludności aktywnej zawodowo, na koniec czerwca 2007 r. w gminie Tyczyn wyniosła 7,6%.

Obliczając stopę bezrobocia dla poszczególnych miejscowości możemy stwierdzić, że najwyższym wskaźnikiem charakteryzuje się Borek Stary (10,7). Najniższe bezrobocie występuje w Budziwoju (4,6). Obserwujemy wzmogłą aktywność prac w branży budowlanej, transportowej. Jednak jest to sektor dający pracę wyłącznie mężczyznom.

Bardzo niekorzystnym zjawiskiem jest spadek liczby osób z prawem do zasiłku (porównując do danych z marca 2007 r.). W marcu br. prawo do zasiłku przysługiwało 77 osobom, natomiast w czerwcu w 2007 zasiłek pobierało tylko 57 osób.

Miejscowość	B+Z		B-Z		Razem	Stopa bezrobocia
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni		
Biała	5	2	28	28	36	5,2
Borek Stary	4	4	50	44	102	10,7
Budziwój	5	4	49	44	102	4,6
Hermanowa	4	6	67	60	137	9,6
Kielnarowa	3	2	48	45	98	9,2
Matysówka	3	2	25	20	50	6,0
Tyczyn	5	8	106	71	190	9,0
Razem	29	28	326	239	742	7,6

Większą liczbę bezrobotnych stanowią kobiety, którym z różnych względów, najczęściej rodzinnych i macierzyńskich, trudniej jest się odnaleźć na rynku pracy.

Bezrobocie dotyka przede wszystkim ludzi młodych wiekiem i stażem pracy. Wśród nowo rejestrowanych bezrobotnych jest wielu absolwentów. Dla nich

pozostawanie bezrobotnymi związane jest z faktem, że weszli na rynek pracy niedawno i nie posiadają wymaganego przez pracodawców stażu pracy. Jednakże osoby te mają większą szansę na znalezienie pracy niż osoby w wieku średnim czy przedemerytalnym.

Bernadeta Szafran

Do czego przydają się urbanieści

Przedmiot urbanistyki to przestrzeń i ludzie. Krajobraz miejski i tereny podmiejskie z naturalną panoramą. Ale także krajobraz społeczny - od ludności po mieszkańców dzielnic, lokatorów domów i sąsiadów zza ściany. Spojrzenie na przestrzeń urbanistyczną odbywa się naraz w kilku skalach.

Od regionu do budynku.

Największa to skala regionu - wyodrębnionego obszaru o charakterystycznych cechach fizycznych, historycznych, społecznych i gospodarczych. Są regiony obdarzone szczególną urodą - malowniczością krajobrazu, porządkiem i architekturą miast, są też takie, w których dominuje chaos przestrzenny, rozproszenie zabudowy, zniszczenie natury przez działalność człowieka. Następną skalą to miasta - struktury funkcjonalno-przestrzenne, domy, biurowce, hale targowe wplecione w siatkę ulic i linii kolejowych, niekiedy specjalnie wyodrębnione z otoczenia. Następnie - skala ulicy, placu - przestrzeń, którą widzimy. Ostatnią jest skala budynku, który może być utylitar-nym silosem albo dziełem sztuki. Zadaniem urbanistyki jest próba koordynacji tych kilku skal.

Harmonia z różnej perspektywy.

W skali regionalnej i metropolitarnej porządek przestrzenny wyraża się przez sensowne rozdzielanie terenów zielonych od zabudowanych, zaplanowanie systemu komunikacji i transportu. Na poziomie miejskim - rozsądne zaplanowa-

nie funkcji terenów - od śródmieść po tereny podmiejskie, a także systemu zieleni miejskiej, rozmieszczenia szkół, stacji kolejowych itp. W skali dzielnicowej - zaplanowanie szerokości i funkcji ulic (główna czy dojazdowa), kształtów budynków, ich wysokości, gęstości zabudowy, przestrzeni wspólnych.

W każdej z tych skal urbanista - projektant - styka się i zmagą z przedstawicielami innych zawodów. W skali makro są to geografowie, demografowie, ekonomiści, politycy i przyrodnicy, w skali miejskiej inżynierowie komunikacji, specjaliści od wodociągów i kanalizacji, w skali szczegółowej - architekci projektujący domy, inwestorzy, mieszkańcy, właściciele terenów.

Bez wykształcenia estetycznego.

UE i nasze ustawodawstwo przyznało prawo do decydowania o przestrzeni społeczności lokalnej. Architekci urbanieści są tylko partnerami w dialogu o przestrzeni i wcale nie mają decydującego głosu. Oznacza to, że kilkunastu radnych rozstrzyga o planach zagospodarowania przestrzennego. Kształt przestrzeni zależy od nich, od ich wrażliwości, wykształcenia i wycucia. A w polskich szkołach zajęcia, które uczą wycuczenia na wartości przestrzeni i harmonię, są ograniczone do minimum.

Edukacja u podstaw.

Urbanieści powołani są do tego, aby godzić wodę z ogniem. Przygotowywać plany zagospodarowania - jedyne na-

rzędzia prawne, które mogą posłużyć wprowadzaniu ład przestrzennego. Powołani są, aby negocjować rozwiązania spełniające zamiary inwestorów i jednocześnie niewymagające chaosu. Jak wiadać, nie bardzo się to udaje.

Niestety przepisy prawne, które np. pozwalają zarządcom dróg na dowolne gospodarowanie w pasie drogowym, doprowadzają do obsadzenia ulic reklamami czy barbarzyńskiej wycinki drzew przy szosach. Obawa radnych przed niezadowolaniem mieszkańców wskutek zapisów prawa lokalnego powoduje często ich rozluźnienie, bez odniesienia do estetyki. Rygorystyczna planistyka w społecznym odbiorze uważana jest za ograniczenie prawa własności.

Droga do poprawy tej sytuacji wiedzie od wewnętrznej potrzeby poprzez dobre prawo do starannej realizacji. Estetyka przestrzeni determinuje wiele innych elementów naszego życia - od oszczędniejszej eksploatacji przestrzeni po cechy osobowościowe osób wychowanych w brzydocie.

Pobudzenie tej wewnętrznej potrzeby musi się dokonać przez pracę organiczną w społeczeństwie. Urbanieści, architekci, artyści i wszyscy wrażliwi na przestrzeń muszą zacząć szeroką akcję edukacyjną, od dzieci w przedszkolu po radnych samorządowych, którzy uchwalają plany. Akcje podobną 30 lat temu rozpoczęli ekologowie w celu obrony środowiska.

„Rzeczpospolita”. 2007 r.

Wszystkie dzieci nasze są

Takie motto towarzyszyło zabawie dla dzieci zorganizowanej przez F.H.U. KAMIDEX w dniu 22 lipca br. w „Barze na Królce” w Kielnarowej. Przybyłe na imprezę dzieci były witane przez Pomysłowego Dobromiła, który dla każdego go-

ścia miał na powitanie mały prezent. Po przywitaniu rozpoczęła się zabawa, której towarzyszyły dźwięki znanych i lubianych przez wszystkie dzieci piosenek.

W trakcie imprezy dzieci uczestniczyły w rozlicznych konkursach, takich jak: kalambury, wyścig w workach, bieg kelnerów, jaka

to melodia, bieg z jajkiem oraz inne podobne atrakcje. Do udziału w niektórych konkurencjach zostali zaproszeni również rodzice towarzyszący swoim pociechom. Synowie poprowadzili swoje mamy w rytm staropolskiego chodzonego.

Największą popularnością cieszyła się zabawa, w której dzieci mogły wczuć się w rolę swoich opiekunów karmiąc ich przepyszными jogurtami, dodatkowym utrudnieniem były zasłonięte oczy karmiących, a w finale również karmionych.

Śmiechu było co nie miara, nie wiadomo kto lepiej się przy tym bawił czy uczestnicy czy dopingująca publiczność. Tatusiowie mieli okazję wykazać ducha walki w „turnieju picia przez smoczek”. Podczas przerw w konkursach rodzice z dziećmi rozgrzewali się przed następnymi zawodami bawiąc się przy muzyce, której towarzyszyły tańce.

Dzieci przybyłe na zabawę bawiły się od godziny 15.00 do godziny 20.00. Zwycięzcy otrzymali dyplomy i nagrody ufundowane przez sponsorów. Niemalą atrakcją stanowiła także możliwość przejażdżki konnej pod okiem instruktorów.

Nad bezpieczeństwem uczestników zabawy czuwało Biuro Ochrony „Magnum”. Dziękujemy również policji z posterunku w Lubeni.

Organizator F.U.H. KAMIDEX dziękuje sponsorom za ufundowanie nagród i prezentów dla najmłodszych i trochę starszych uczestników zabawy, tj.:

- > **MAKRO Cash & Carry Polska S.A.** w Rzeszowie,
- > **GE Money Bank Oddział** w Rzeszowie,
- > **Hurtownia „Vita”** w Rzeszowie,
- > **Frito-laj Poland sp. z o.o.** Rzeszów,
- > sklep odzieżowy „**Vegas**” w Tyczynie,
- > **Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania**
Wydział Turystyki i Rekreacji z siedzibą w Kielnarowej,
- > **Browar Okocim, Browar Karpackie, Carlsberg Polska Sp. z o.o., prywatne Biuro Ochrony „Magnum”.**

Organizator dziękuje wszystkim przybyłym za wspaniałą zabawę i zaprasza na ponowne spotkanie, które odbędzie się **12 sierpnia br. w „Barze na Królce”**, rozpoczęcie imprezy przewidywane jest na godzinę 15.00. Mamy nadzieję iż niemalą atrakcją zarówno dla dzieci, jak i rodziców będą pokazy psów policyjnych.

Waldemar Codello

**Dyżur Przewodniczącego
Rady Miejskiej
Edmunda Kalandyka**

odbywa się w każdy **pierwszy wtorek** miesiąca w godz. 9.00-11.00 pok. 27 (I piętro UGiM).

Najbliższy dyżur 7 sierpnia 2007 r.

**Burmistrz Gminy Tyczyn
Kazimierz Szczepański**
przyjmuje mieszkańców gminy
i interesantów
w każdy poniedziałek
w godzinach
od 8.00 do 15.00 (I piętro)

Uwaga czytelnicy!

Następny numer „Głosu Tyczyna”

ukaze się z datą

26 sierpnia 2007 r.

Termin składania tekstów na

dyskietce lub CD upływa

20 sierpnia 2007 r.

Zdjęcia mile widziane.

Piknik Rodzinny

22 lipca br. obok Domu Ludowego w Kielnarowej odbył się Piknik Rodzinny. Pogoda dopisała, a więc na piknik licznie przybyli mieszkańcy z Kielnarowej i nie tylko. Wśród atrakcji przygotowanych dla uczestników, każdy mógł znaleźć coś dla siebie. Nie zabrakło konkursów dla dzieci i dorosłych, były liczne atrakcje dla najmłodszych w postaci zjeżdżalni, trampoliny, można było postrzelać z łuku oraz obejrzeć sztuczki lucznicze w wykonaniu zawodniczek sekcji luczniczej LKS „Jar” Kielnarowa Joanny Rząsy oraz Eweliny Częczek.

Osobom trochę starszym wiele radości sprawił występ Kapeli Podwórkowej „Wysoczenie” z Wysokiej kolo Łańcuta,

Pokazy tańca grupy break dance „Watacha”

Zdobywczyni głównej nagrody w loterii

Panie w konkursie cięcia listewek na czas

Panowie w konkursie bicia piany

natomiast pokazy tańca grupy break dance „Watacha” cieszyły się ogromnym aplauzem wśród młodzieży.

Można było też wylosować wspaniałe fanty w loterii, w której główną nagrodą był rower, a wylosowała go **Justyna Żurek z Borku Starego** kupując tylko dwa losy. Ponieważ było bardzo gorąco, dzieci otrzymały lody i napoje chłodzące oraz słodycze.

Podczas trwania całej imprezy pięknie nas bawił i zachęcał do tańca zespół muzyczny ATUT.

Wszystkim dziękuję za przybycie i wspaniałą zabawę. Współorganizatorom za pomoc, a sponsorom za wsparcie finansowe. A byli to:

- > **FPUH STRUG-PLAST** Leszek Kaplita z Kielnarowej,
- > **DREWPOX** Małgorzata i Wiesław Tereskiewicz z Kielnarowej,
- > **Firma „Jar”** Ryszard Rząsa i Jan Synoś,
- > **GÓR-HUT** Zygmunt Płodzień z Kielnarowej,
- > **Zakład Fryzjerski Małgorzaty Tondery,**
- > **Zespół Muzyczny ATUT.**

Organizatorzy:

- Filia M-GOK-Dom Ludowy w Kielnarowej
- Rada Sołecka w Kielnarowej
- Straż Pożarna w Kielnarowej
- Biblioteka Publiczna w Kielnarowej
- Klub sportowy „Jar” w Kielnarowej

Wszystkim jeszcze raz serdecznie dziękuję

Barbara Płodzień

Nie czekaj na kolejki!

Z dniem 1 stycznia 2008 r. stary dowód osobisty traci ważność.

Już dziś wymień stary dowód na nowy. Z każdym dniem kolejka w Urzędzie Gminy wydłuża się.

Po 1 stycznia 2008 r.:

- nie dostaniesz kredytu,
- nie wypłacisz pieniędzy z banku,
- nie załatwisz formalności u notariusza.

Wniosek o wydanie nowego dowodu należy składać osobiście w Urzędzie Gminy i Miasta, pok. 31 (USC), II piętro. Do złożenia wniosku niezbędne są: 2 zdjęcia, odpis aktu urodzenia (kawaler, panna), odpis aktu małżeństwa (żonaci, mężatki, wdowcy, wdowy, rozwiedzeni), wypełniony formularz wniosku, potwierdzenie wpłaty dokonanej w kasie UGiM w wysokości 30 zł.

19 sierpnia br. w Wyrębach k. Dynowa odbędzie się **I Turniej Piłki Siatkowej na boiskach trawiastych i plażowych o Puchar Wójta Gminy Dynów.**

W turnieju mogą uczestniczyć drużyny z Gminy Dynów oraz z gmin „Doliny Strugu”: Tyczyna, Hyżnego, Chmielnika i Błażowej, a także kilka drużyn z Rzeszowa. Turniej rozegrany zostanie na dwóch boiskach w ciągu jednego dnia. System rozgrywek - w zależności od liczby zgłoszonych drużyn; w drużynie cały czas musi występować kobieta.

W trakcie imprezy przewidziane są liczne atrakcje m.in.: łowienie ryb - dla młodzieży do lat 15, konkurs na zebranie największego grzyba itp.

Zgłoszenia do dnia 13 sierpnia 2007 r. u Ryszarda Rząsy, tel. 604 798 210, 017-22-99-677 oraz Barbary Płodzień 017-22-99-632.

SPRZEDAM/KUPIĘ DZIAŁKĘ - DOM

Sprzedam działki o pow. 12 i 36 arów, Hermanowa-Łazy.
(241/3) Tel. 662-760-446

Sprzedam działkę o pow. 25 arów, Matysówka II Strona.
(242/3) Tel. 017 22-99-830

Kupię działkę budowlaną lub rolno-budowlaną na terenie Tyczyna, Budziwoja, Białej o pow. 15-35 arów.
(243/3) Tel. 691-951-166

Szukam lokalu 100 m² z dojazdem - na kuźnię.
(244/3) Tel. 603-658-815

Kupię działkę o pow. 12-30 arów pod budowę domu w okolicach Tyczyna, Budziwoja, Hermanowej lub Kielnarowej.
(245/3) Tel: 506-163-003

Sprzedam pole orne o pow. 18,20 arów w Tyczynie.
(246/2) Tel. 017-22-19-524

Kupię działkę rolną o pow. 20-30 arów na terenie gminy Tyczyn.
(247/2) Tel. 017-22-93-038 po 20.00

Kupię działkę w okolicy Tyczyna, Borku Starego, Kielnarowej i Białej.
(248/1) Tel. 017-85-74-547

Sprzedam pole orne (działka rekreacyjna) w pobliżu lasu o pow. 58 arów. Cena do uzgodnienia.
(249/1) Tel. 511-852-604

Kupię działkę rolną na terenie Białej ponad 30 arów.
(250/1) Tel. 017-85-80-488

SZUKAM PRACY / DAM PRACĘ

Zatrudnię pracowników:
- murarzy, tynkarzy, zbrojarzy, cieśle, pracowników do prac wykończeniowych
(82/1) Tel. 889-714-099

Zainteresowani umieszczeniem oferty na naszych łamach, proszeni są o osobisty kontakt z redakcją - UGiM pok. 26.
Oferty „Szukam pracy”, „Dam pracę” i „Sprzedam/kupię działkę, dom” są bezpłatne.

FHU HAMMER

oferuje:

- wykonywanie instalacji elektrycznych,
- dokonuje odbioru i pomiaru instalacji elektrycznych,
- wykonuje usługi koparko-ładowarką

Tel. 783-679-045

GŁOS TYCZYNA

- dwutygodnik. Redaguje Kolegium w składzie: Jerzy J. Fąfara - redaktor naczelny, Alicja Kustra, Marta Leniart, Zofia Matys, Barbara Samolewicz, Kazimierz Szczepański, Halina Złamaniec.

Wydawca: Urząd Gminy i Miasta w Tyczynie przy współdziałaniu Miejsko-Gminnego Ośrodka

Kultury, Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej oraz Towarzystwa Miłośników Ziemi Tyczyńskiej.

Adres Wydawcy: Urząd Gminy i Miasta, 36-020 Tyczyn, ul. Rynek 18, tel. 017 22-19-310, e-mail: glos@intertele.pl www.tyczyn.pl

Skład i łamanie: Pracownia Komputerowa UGiM w Tyczynie.

Druk: Drukarnia „Kolor”, Tyczyn, ul. Kościuszki 4a, tel. 017 22-99-345

Wydawca zastrzega sobie prawo skracania i adiacji publikowanych tekstów oraz korespondencji, a także opatrywania ich własnymi tytułami. Wydawca nie zwraca nie zamówionych materiałów i nie odpowiada za treść ogłoszeń. Poglądy wyrażane w artykułach są poglądami ich autorów a nie wydawcy.

ISSN 1231-4609

OGŁOSZENIA

Telefoniczna Informacja
Gospodarcza 94-34
Medyczna 94-39

szukasz informacji...
zadzwoń do „r-BIT-u”

Bar „U Wiktora”

organizuje:

- przyjęcia weselne,
- bankiety,
- spotkania towarzyskie,
- konferencje, prezentacje oraz inne imprezy okolicznościowe.

Zapewniamy miłą i uprzejmą obsługę

tel. 017 22-91-360

Prywatny gabinet stomatologiczny
dr n.med., lek. stom. Agata Domino
Przychodnia Rejonowa w Tyczynie

Czynny: poniedziałek 12.30-17.30
wt., czw., pt. 8.00-13.00, środa od 15.00

Rejestracja w godz. otwarcia gabinetu.

Szeroki zakres najwyższej jakości usług w nowoczesnie wyposażonym gabinecie z profesjonalną opieką stomatologiczną prywatnie i w ramach ubezpieczenia w NFZ.

Tel. 500-57-42-64, 017 22-19-999 w. 22

Fotograf

Tyczyn ul. Grunwaldzka 16

Oferuje:

wykonywanie zdjęć identyfikacyjnych

- do dowodu - do paszportu
- legitymacyjnych - dyplomowanych itp.

Czynne od poniedziałku do piątku w godz. 8.00-16.00
w sobotę w godz. 10.00-14.00

Tyczyn, ul. Kościuszki 20

tel. 017 22-99-243,

fax 017 22-93-104

www.bisbud.com.pl

bisbud@bisbud.com.pl

Dystrybutor materiałów budowlanych
Hurtownia - Rzeszów, ul. Lwowska 120,
tel. 017-85-27-907

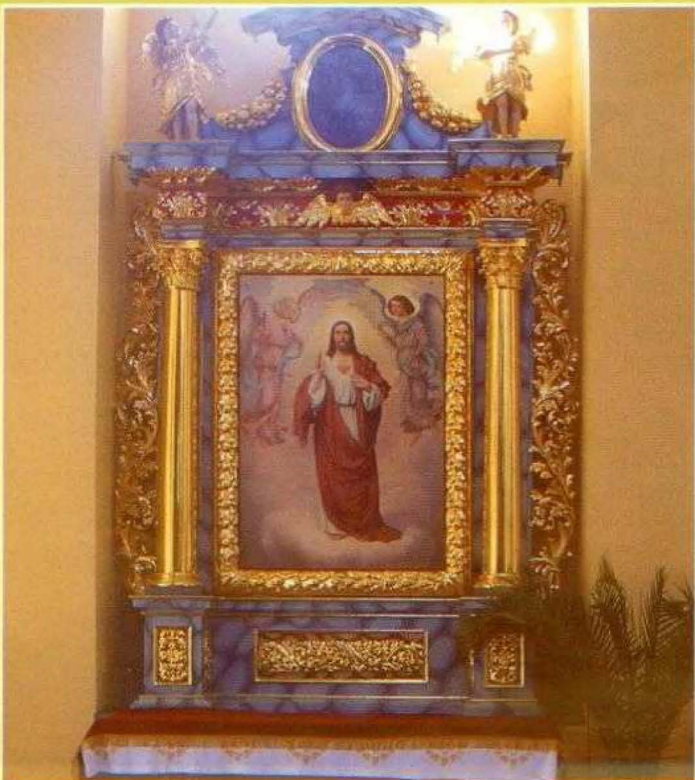
Sanktuarium Matki Boskiej Boreckiej

Ciąg dalszy ze strony 4

Również niektóre elementy ołtarza św. Krzyża pochodzą ze starego kościoła pod tym samym wezwaniem - chociażby obraz ze sceną „Ukrzyżowania”, prawdopodobnie z 2 poł. XVII wieku (konserwację całego ołtarza przeprowadziła w latach 1999-2000 Urszula Brzozowska-Drozdowicz z Łańcuta). Z elementów dawnych ołtarzy powstał też ołtarz Serca Pana Jezusa (konserwacji dokonała Magdalena Frączek z Rzeszowa w latach 2005-2006), a o ołtarzu św.

Ołtarz św. Jacka Odrowąży (konserwowany w 2001 r.)

Ołtarz Serca Pana Jezusa (konserwowany w latach 2005-2006)

Ołtarz św. Krzyża (konserwowany w latach 1999-2000)

Ołtarz św. Dominika (konserwowany w latach 2003-2004)

Jacka (niegdyś drugorzędnego patrona świątyni) wiemy, że w 1689 roku (!) zatrudniony był przy nim snycerz Sokołowski (konserwację ołtarza w 2001 roku przeprowadził zespół pod kierunkiem Ewy Petryńskiej z Korczyny).

Ciąg dalszy na stronie 20

Sanktuarium Matki Boskiej Boreckiej

Ciąg dalszy ze strony 19

Warto jeszcze zwrócić uwagę na fakt, że dwa z czterech wspomnianych ołtarzy bocznych - św. Krzyża i św. Jacka - wyróżniają się zastosowaniem podobnego rozwiązania scenograficznego co w ołtarzu głównym, ale w nieco skromniejszej postaci: wprowadzono tu dwie pary kolumn ustawionych uskokowo oraz zwieńczenia. Bardzo podobny schemat z dwoma parami kolumn powtarza ołtarz główny w Brzezinach k. Jasła, datowany na początek XVIII wieku. Z kolei borecki ołtarz św. Dominika porównywany jest z ołtarzami o XVII-wiecznym rodowodzie - św. Józefa i Zwiastowania (oba w kolegiacie brzozowskiej), albo z nieistniejącym ołtarzem św. Wojciecha w farze krośnieńskiej. Wszystkie one wywodzą się ze schematu leżajskich ołtarzy powstałych w połowie XVII stulecia, m.in.: ołtarza św. Dydaka z 2 ćw. XVII stulecia (krużganki), fragmentów organów na filarach naw bocznych, ołtarzy bocznych w prezbiterium (ok. 1650) i ołtarzy przy zachodnich filarach (ok. 1630; północny św. Marii Magdaleny i południowy św. Elżbiety Węgierskiej).

Tablica upamiętniająca konsekrację kościoła (13 maja 1736 r.)

Ołtarz boczny (prawy) św. Wincentego Ferreriusza zdobią rzeźby świętych dominikanek-błogosławionej Imeldy z Hostią przy ustach (u góry) oraz prawdopodobnie św. Małgorzaty Węgierskiej (obok)

Niniejszy zarys wskazuje na sanktuarium w Borku Starym jako na ośrodek otwarty na nowe rozwiązania artystyczne, przyjmujący i adaptujący na potrzeby rozwijającego się kultu maryjnego nowości napływające z większych ośrodków, takich jak Gdańsk, Kraków, Leżajsk, Krosno czy Jarosław. Też o gdańskim rodowodzie trzech ołtarzy ufundowanych przez Józefa Zarębę Skrzyńskiego należałoby z pewnością zweryfiko-

wać, poddać dyskusji - może sprowadzono stamtąd jedynie pewne ich elementy? W ostatnich latach nowe światło na stan naszej wiedzy o dziełach sztuki zdobiących wnętrze kościoła, rzucają wyniki prowadzonych tu prac konserwatorskich. Na renowację oczekują jeszcze dwie perełki sztuki ołtarzowej - ołtarze umieszczone przy wejściu do prezbiterium.

Za udostępnione mi źródła (karty inwentaryzacyjne, dokumentację konserwatorską) oraz cenne uwagi serdecznie dziękuję Pani **Marcie Nikiel** z Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków - Delegatury w Rzeszowie. Wszystkich zaintereso-

Ambona

wanych tematem odsyłam do publikacji „Z dziejów sanktuarium w Borku Starym k. Rzeszowa”, wydanej staraniem Burmistrza Gminy Tyczyn Pana Kazimierza Szczepańskiego, do chwili obecnej najobszerniejszego opracowania nt. sanktuarium. Dość obszerny materiał porównawczy znaleźć można również w pracy zbiorowej „Barokowa kolegiata w Brzozowie”, pod redakcją Jerzego F. Adamskiego.

*Tekst Dominika Leszczyńska
Zdj. Tadeusz Późniak
Bartosz Frydrych
o. Roman Bakalarz*